

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. III. Vtrum animæ Christi Domini, per scientiam supernaturalem
infusam, scientia seu dona supernaturalia creata, quidditivè &
comprehensivè cognoscat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

vina revelationis, quia substantialia, prout subsistant tali lumini, indunt eandem certitudinem & immutabilitatem, ac naturæ universales; unde quia Theologia nititur lumini divinæ revelationis, virtualis saltem & mediata, & est radicaliter saltem & obiectivè supernaturalis, ad singularia se extendit, & eque sub tali lumine contemplatur, ut in disp. proœmiali Theologiæ art. 7. in solutione objectionum declaravimus.

Ad primam confirmationem respondet S. Thomas hic art. 1. ad 3. quòd cognitio singularium non pertinet ad perfectionem animæ intellectivæ secundum cognitionem speculativam; pertinet tamen ad perfectionem eius secundum cognitionem practicam, quæ non perficitur absque cognitione singularium, in quibus est operatio, ut dicitur in sexto Ethicorum: unde ad prudentiam requiritur memoria præteritorum, cognitio presentium, & providentia futurorum, ut Tullius dicit in sua Rhetorica. Quia igitur Christus habuit plenitudinem prudentiæ secundum donum consilij, consequens est quòd cognoverit omnia singularia presentia, præterita, & futura. Ubi obiter advertendum est, quòd licet hæc ratio S. Doctoris solum videatur ostendere, Christi animam cognoscere huiusmodi singularia per prudentiam, quæ est habitus distinctus à scientia infusa; si tamen rectè perpendatur, & radicatus penetretur, constabit ex illa rectè deduci Christi animam per scientiam infusam talia singularia cognoscere; nam per hanc scientiam Christus habet cognoscere omnia quorum cognitio quomodolibet pertinet ad perfectionem animæ intellectivæ, & hoc propter maximam ejus universalitatem; unde si cognitio singularium pertinet ad perfectionem animæ intellectivæ secundum cognitionem practicam, & requiratur ad prudentiam, dicendum est Christum per scientiam infusam illa cognoscere.

Dices, Prudentia solum respicit agibilia, hoc est pertinentia ad actiones humanas, est enim recta ratio agibilium: Ergo hæc ratio D. Thomæ non probat Christum per scientiam inditam cognovisse alia singularia factibilia, vel purè speculabilia, quæ ab arte, vel ab intellectu speculativo cognosci possunt.

Huic instantiæ optimè respondet Cajetanus hic art. 1. §. Ad tertium dubium: quòd videt cet in Christo anima fuit plenitudo prudentiæ, non solum monastica, sed etiam politicæ, imò & regalis ac monarchicæ in ordine ad omnes creaturas in singulari; quia Christus secundum humanitatem ratione unionis hypostaticæ cum Verbo habuit dominium & potestatem in omnia creata, vel immediatè, vel quatenus aliquo modo ordinantur ad electorum salutem, ut colligitur ex illo Psalmi 8. *Omnia subiecit sub pedibus ejus.* Quem locum expendens Apostolus ad Hebr. 2. illumque explicans de Christo, ut est homo, addit: *In eo enim quòd omnia ei subiecit, nihil dimisit non subiectum ei.* Unde ex eo quòd singularium cognitio ad prudentiam requiratur, rectè infert S. Thomas, Christum cognovisse omnia singularia presentia, præterita, & futura.

Ad locum verò ejusdem S. Doctoris desumptum ex lib. 3. sententiarum respondetur, D. Thomam intelligendū esse de cognitione, quæ habetur per scientiam speculativam, vel naturalem; ita ut sensus verborum ipsius sit, quòd Christus non cognovit per scientiam inditam, quæ est speculativa, vel naturalis, gesta particularium hominum; hæc enim non pertinent ad

scientiam speculativam, quia non perficiunt intellectum speculativum; neque ad scientiam naturalem etiam practicam, quia sunt liberae; cum quo tamen stat, quòd ea scientiæ practica simul & speculativa cognoverit, ut necessariò inferitur ex doctrina, quam ibid. idem S. Doctor tradit.

Ad secundam confirmationem nego quòd ad hoc ut anima Christi per scientiam inditam omnia singularia cognoscat, requirantur infinitæ species, licet enim species intelligibiles, quibus ea cognoscit, non sint tam universales, ac Angelicæ, non sunt tamen tam particulares, ac illæ, quæ abstrahuntur à phantasmatis; unde eadem species representat clarè & distinctè naturam specificam, & omnia individua ipsius, quod convenit speciebus Angelicis magis particularibus; & hoc quia sunt quædam similitudines derivatæ à divina essentia, ut habet rationem speciei intelligibilis, ut in probatione secundæ partis nostræ conclusionis declaravimus.

ARTICULUS III.

Utrum anima Christi Domini per scientiam supernaturalem infusam entia, seu dona supernaturalia creata quiddam arve, & comprehensivè cognoscat?

UT certum & indubitatum supponimus, huiusmodi entia, seu dona, ab anima Christi per scientiam supernaturalem infusam cognosci: hoc enim expressè docet S. Thomas hic art. 1. ubi solum Dei essentiam excipit ab objecto scientiæ supernaturalis infusæ, & ratione illius probatur. Nam omnia, quæ per revelationem hominibus innotescunt, ab anima Christi per scientiam infusam supernaturalem cognoscuntur: Sed dona supernaturalia creata innotescunt per revelationem hominibus: Ergo anima Christi per scientiam supernaturalem infusam ea cognoscit. Solum ergo difficultas & controversia est inter Theologos de modo, quo illa cognoscit, & an ea quiddativè, & comprehensivè cognoscat? Bannez enim 2.2. qu. 7. art. 1. dubio unico, ad tertium argumentum Cajetani, & Alvarez disp. 118. & 119. de auxilijs, docent entia creata supernaturalia, ut gratiam, fidem, charitatem, ab anima Christi per scientiam supernaturalem infusam non esse cognita evidentiâ rei in seipsa, quæ est evidentiâ cognitionis quiddativæ, sed tantum evidentiâ testimonij divini, quæ est evidentiâ rei in attestante. Suarez verò hic disp. 27. sect. 3. asserit quòd licet omnia entia supernaturalia, quæ dicuntur intrinsicam habitudinem ad Deum prout est in se, possint videri & quiddativè cognosci per hanc scientiam, non tamen cõprehendi. Alij verò Theologi tam domestici, quam extranei, cognitionem non solum quiddativam, sed etiam comprehensivam illorum entium animæ Christi ratione scientiæ supernaturalis infusæ concedunt.

§. I.

Hæc sententia ut verior eligitur, & duplici conclusione stabilitur.

Dico primò: Christus per scientiam infusam supernaturalem cognoscit quiddativè omnia dona supernaturalia, quæ de facto sunt producta.

Probatur conclusio ratione D. Thomæ hic art. 1. Per scientiam infusam supernaturalem se it

redacta

redacta ad actum omnis potentia obedientialis, quæ in anima Christi invenitur in ordine ad cognitionem quæ potest haberi extra verbum: Sed entia supernaturalia creata possunt extra verbū quidditative cognosci, & consequenter anima Christi ad huiusmodi cognitionem potentiam obedientialem habet: Ergo illa entia fuerunt ab anima Christi cognita per scientiam supernaturalem infusam. Major patet ex dictis supra art. 1. Minor verò, in qua est difficultas, sic ostenditur. Quæ per propriam speciem in seipsis quidditative representari possunt, mediante illa in seipsis possunt quidditative cognosci: Sed entia supernaturalia creata possunt per propriam speciem in seipsis quidditative representari: Ergo & extra verbum quidditative cognosci. Major est certa: nam omnis species representativa objecti potest esse principium cognitionis illius: Sed species immediate representans entia supernaturalia creata, hequit esse principium cognitionis illorum in verbo, nam visio beatifica, quæ ad res creatas terminatur in verbo, soli divinæ essentia ut unitæ per modum speciei immediate Deum representantis, & illo mediante creaturas, inniti potest: Ergo quæ per propriam speciem in seipsis quidditative representari possunt, possunt in seipsis extra verbum quidditative cognosci.

Minor verò multipliciter suadet: Primò quia entia supernaturalia creata sunt finita & limitata entitatis, & consequenter representabilia per speciem limitatam & finitam.

Secundò, quia talia entia sunt limitata quidditatis, possunt per cognitionem finitam attingi quidditative, ut patet in visione beatifica; quæ licet finita sit, illa tamen quidditative cognoscit: Ergo ob eandem rationem possunt quidditative per speciem creatam representari.

Tertio, Si entia supernaturalia creata non possent per speciem creatam quidditative representari, maxime quia terminantur ad Deum ut est in se. Sed hæc ratio nulla est: Ergo per speciem creatam quidditative representari possunt. Major est præcipuum Adversariorum fundamentum. Minor verò sic ostenditur. Ut aliquid respiciens aliquem terminum representetur quidditative, non est necessarium quòd terminus inspectus quidditative representetur, ordo enim dependentiæ creaturarum à Deo quidditative representatur, terminò istius ordinis, scilicet Deo, non representatò quidditative: Ergo quòd prædicta entia Deum respiciant ut terminum vel objectum, non impedit quin per speciem creatam quidditative represententur, Deo ab illis inspectò, quidditative non representatò.

Dico secundò: Probabilius est, entia supernaturalia creata, ut gratiam, fidem, charitatem, ab anima Christi per scientiam infusam supernaturalem comprehendi.

47. Probatur breviter: Omnia ista entia possunt cognosci in seipsis & extra verbum cognitione comprehensiva, subindeque per scientiam infusam: cognitio enim rerum in verbo non ad scientiam infusam, sed ad visionem beatificam spectat: At supposito quòd illa entia per scientiam infusam comprehensive sint cognoscibilia, non est cur talis cognitio anime Christi, & scientia illi infusa denegetur: Ergo &c. Minor patet, nulla enim perfectio possibilis deneganda est humanitati Christi, nisi aut finis demp-

onis repugnet, aut cum visione beatifica impossibile sit, quorum neutrum contrarietate cognitioni comprehensive entium creaturum supernaturalium per scientiam infusam supernaturalem. Major verò suadet: Omnia entitatis finita & limitata perfectio potest per cognitionem finitam & limitatam comprehendi: Sed entia supernaturalia creata, ut gratia, fides, charitas, visio beatifica, sunt finita & limitata entitatis & perfectionis: Ergo possunt per scientiam infusam supernaturalem comprehendi. Minor patet. Major probatur. Quòd entitatis & perfectionis, est etiam finita cognoscibilitatem nam cognoscibilitas passiva consequitur entitatem & commensuratur cum illa: Sed quòd est finita cognoscibilitatis, per lumen & cognitionem finitam comprehendi potest; vis enim cognoscitiva finita cognoscibilitatem objecti limitatam adæquare potest: Ergo quòd est finita & limitata entitatis & perfectionis, per lumen cognitionem comprehendi potest.

Respondet Suarez, quòd quamvis entia supernaturalia creata sint finita & limitata entitatis & perfectionis, quia tamen Deum in ratione termini vel objecti immediate respiciunt, non possunt per scientiam infusam anime Christi cognosci quantum cognoscibilia sunt: quo enim perfectius cognoscitur terminus, vel objectum actus, vel habitus, eò ipse actus vel habitus cognoscitur perfectiori modo: Sed Deus, qui est terminus, vel objectum immediatum omnium supernaturalium, perfectius per visionem beatam cognoscitur, quam per scientiam supernaturalem infusam: Ergo ipsa entia supernaturalia creata perfectius per visionem beatam, quam per scientiam infusam cognoscuntur, indeque per huiusmodi scientiam non cognoscuntur quantum cognoscibilia sunt.

Verùm si hic discursus Suaris, qui est præcipuum ejus fundamentum, aliquid probet, committit nec per ipsam visionem beatificam potest entia supernaturalia creata comprehendi, sed tantum per cognitionem divinam; nam solum per illam cognoscitur inde quæque perfectio Deum, qui est terminus, vel objectum immediatum omnium entium: Sed hoc absurdum est, cum certum sit omnia entia creata, tam naturalia, quam supernaturalia, à Christi anima per scientiam beatam, seu visionem beatificam comprehendi: Ergo hic discursus Suaris non valet, ut magis ex solutione argumentorum patebit.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Obijcies primò contra præmissam conclusionem: Gratia sanctificans, lumen gloria, visio beatifica, & unio hypostatica, sunt entia, seu dona supernaturalia creata: Sed illa per scientiam supernaturalem infusam quidditative cognosci nequeunt: Ergo Christus per scientiam infusam supernaturalem non cognovit quidditative omnia entia, seu dona supernaturalia, quæ de facto sunt producta. Major patet. Minor verò probatur quantum ad singulas partes. Et imprimis quòd gratia habitualis non possit ab anima Christi per scientiam infusam quidditative cognosci, sic ostenditur. Gratia habitualis non potest quidditative cognosci, non cognoscitur etiam quidditative divinam essentiam: Atqui divina essentia non potest quidditative cognosci.

per scientiam infusam, sed solum per visionem beatificam: Ergo nec gratia habitualis. Minor est certa, Major vero suadetur. Gratia habitualis est formalis participatio divinæ naturæ, juxta illud 2. Petri 1. *Per quem maxima & pretiosissima nobis promissa donavit, ut per hæc efficiamur divinæ naturæ participatio.* Sed participatio formalis alicujus rei non potest quidditative cognosci non cognoscitur etiam quidditative re, cujus est participatio formalis: ex eo enim quod aliqua res sit participatio alterius, sicut habet quod non possit separari quoad esse ab illa, ita etiam habet quod non possit cognosci sine illa; nam sicut res se habet ad esse, ita ad cognosci. Ex eo vero, quod sit formalis participatio, sicut habet formaliter convenire cum re illa quoad esse, ita & quoad modum cognitionis.

Quod etiam lumen gloriæ non possit quidditative cognosci per scientiam infusam, sed solum per visionem beatificam, manifestum videtur: Nam lumen gloriæ excedit quodlibet aliud lumen creatum, & est ordinis superioris ad illud: Ergo per nullum lumen ab ipso distinctum potest quidditative cognosci: At cognitio luminis gloriæ habita ex vi ejusdem luminis est ipsa visio beatifica, & cognitio illius in verbo; non in se, & extra verbum; quidquid enim medio lumine gloriæ cognoscitur, non cognoscitur immediate in seipso, sed in divina essentia ut objecto prius cognito: Ergo lumen gloriæ non potest quidditative cognosci extra verbum per scientiam infusam, sed solum in verbo per scientiam beatam, seu visionem beatificam.

De visione beata idem probatur: Visio beatifica non potest cognosci quidditative, nisi Deus ut est in se quidditative cognoscatur: Sed solum per visionem beatificam non vero per scientiam infusam potest cognosci Deus ut est in se quidditative: Ergo solum per seipsam potest visio beatifica quidditative cognosci. Minor est certa, Major vero sic ostenditur. Nulla relatio potest quidditative cognosci, nisi pariter ejus terminus quidditative cognoscatur: At visio beata importat relationem transcendentalem ad Deum ut est in se, cum Deus ut in se est, sit illius objectum: Ergo visio beatifica non potest cognosci quidditative, nisi Deus ut est in se quidditative cognoscatur.

Denique quod unio hypostatica per scientiam infusam animæ Christi quidditative cognosci nequeat, breviter suadetur. Visio humanitatis ad Verbum pertinet ad ordinem hypostaticum, superiori ordini gratiæ, ad quem spectat scientia supernaturalis infusa: Sed cognitio ad inferiorem ordinem spectans nequit esse quidditative rei pertinentis ad ordinem superiorem: Ergo unio hypostatica per scientiam supernaturalem infusam animæ Christi quidditative cognosci nequit. Major patet, Minor probatur. Scientia naturalis quidditative cognoscere nequit gratiam habitalem, quia est inferioris ordinis ad illam: Ergo per cognitionem ordinis inferioris non potest entitas ordinis superioris quidditative cognosci.

Confirmatur & magis illustratur hæc ratio. Non minus distat ordo hypostaticus ab ordine gratiæ, quam ordo gratiæ ab ordine naturæ: Sed quæ pertinent ad ordinem gratiæ nequeunt quidditative cognosci per actum ordinis naturalis: Ergo quæ spectant ad ordinem hypostaticum, non possunt cognosci quidditative.

Tom. IV.

ve per cognitionem ordinis supernaturalis. Respondet concessa Majori, negando Minorem, quantum ad singulas partes. Ad probationem primæ partis, quæ est de gratia habituali, nego Majorem, ad cujus probationem dicendum, quod ut cognoscatur gratiam habitalem participare formaliter divinam naturam, sufficit cognosci evidenter quoad an est ipsam divinam naturam, maxime quia convenientia formalis in esse, quod habet gratia cum divina natura, non est univoca, sed tantum analogæ. Potestque hæc solutio explicari & illustrari, exemplo intellectus creati, qui est formalis participatio intellectus divini, & tamen non est necessesse, quod Angelus, qui naturaliter illum quidditative, imò comprehensive cognoscit, quidditative cognoscat intellectum divinum.

Ad probationem secundæ partis, quæ est de lumine gloriæ, dicendum est, quod licet lumen gloriæ quodlibet aliud lumen creatum in immaterialitate excedat, & sit superioris ordinis ad illud, nihilominus potest per lumen creatum ordinis supernaturalis, subindeque per scientiam supernaturalem infusam animæ Christi quidditative cognosci; quia ad cognitionem quidditative non requiritur convenientia specifica inter objectum & principium cognoscitivum; ut constat in ipso lumine gloriæ, quod est principium cognitionis Dei quidditative, & tamen cum Deo non convenit specificè, imò nec genericè. Et in sententia ipsius Bannez, cujus est hoc argumentum. Angelus inferior non solum quidditative, sed etiam comprehensive cognoscit superiorem, & tamen ille specificè excedit in gradu immaterialitatis Angelum inferiorem. Quamvis ergo lumen beatificum specie excedat in immaterialitate scientiam supernaturalem infusam, poterit virtute illius cognosci quidditative.

Ad probationem tertiæ partis, quæ est de visione beatifica, nego Majorem, ut enim visio beatifica quidditative cognoscatur, sufficit cognoscere divinam essentiam quoad an est, falsum enim est ad cognoscendum quidditative aliquam relationem, debere cognosci quidditative illius terminum; alius Angelus non potest naturaliter cognoscere relationem transcendentalem dependentiæ creaturæ ad Deum, cum non possit naturaliter cognoscere Deum quidditative. Quod diximus de cognitione quidditative, de cognitione comprehensiva pariter asserendum est, nimirum ad comprehensivam cognitionem actus dicentis habitudinem ad aliquem terminum, secundum quod est in seipso, non requiri quod comprehensive talis terminus cognoscatur secundum quod est in seipso, sed sufficere quod cognoscatur illud secundum quod est in seipso talem actum terminare: unde licet visio beatifica dicat intrinsecam habitudinem ad Deum ut est in se, & Christus nec per scientiam inditam, nec per scientiam beatam Deum comprehendat, nihilominus per utramque scientiam visionem beatificam comprehendit, quia cognoscit Deum secundum quod est in seipso esse terminum talis visionis. Ex quo solvet argumentum, quod contra secundam conclusionem fieri posset.

Ad probationem denique quartæ partis, quæ est de unione hypostatica, concessa Majori, nego Minorem, & ad illius probationem, distinguo causalem Antecedentis: Scientia naturalis quidditative

Gggg

quiddi-

quidditative cognoscere nequit gratiam habitalem, quia est inferioris ordinis ad illam, inferioritate genericâ, concedo Antecedens: inferioritate specificâ, nego Antecedens, & distinguo Consequens eadem distinctione.

Ad confirmationem, nego Majorem, distantia enim ordinis gratiæ à natura est generica, distantia verò unionis hypostaticæ à gratia est tantum specificâ, conveniunt enim genericè in ratione ordinis supernaturalis. Vel distinguo Majorem. Non minus distat ordo hypostaticus ab ordine gratiæ, quam ordo gratiæ ad ordine naturæ, distantia entitativa, transeat Majori. Distantia habitudinis, nego Majorem, & concessâ Minorî, nego Consequentiam. Deus enim prout in se, superioris ordinis est ad lumen beatificum, & plusquam ab illo distat distantia entitativa, quam gratia à natura, & quam Angelus à potentia visiva; & tamen potest Deus quidditative cognosci mediante lumine gloriæ, & gratia non potest cognosci quidditative per principia naturalia, nec Angelus à potentia visiva videri: quia licet Deus plus distet à lumine gloriæ in genere entis, quam gratia à natura, & quam Angelus à potentia visiva, non tamen tantum distat distantia habitudinis; Deus enim continetur intra objectum nostri intellectus & luminis gloriæ, sed non gratia intra objectum naturæ, nec Angelus intra objectum potentie visivæ. Id ipsum & a fortiori est dicendum in præsentî, nempe quod licet ordo hypostaticus plus distet entitativè ab ordine gratiæ, quam iste ab ordine naturæ, non tamen ita distat distantia habitudinis, continetur enim intra objectum ordinis gratiæ; unde sicut hæc ratione potest cadere sub merito congruo actuum procedentium à gratia, & per actum fidei credi, ita potest per actum scientiæ infusa quidditative cognosci.

60. Objicies secundò contra secundam conclusionem: Ad comprehensionem requiritur quod principium cognoscitivum sit ejusdem perfectionis, ejusdemque immaterialitatis cum objecto comprehenso: unde quia Angelus superior excedit in perfectione & immaterialitate intellectum Angelî inferioris, non potest ab ipso comprehendi, ut in Tract. de Angelis contra Bannem & Salmanticenses docuimus: Sed scientia supernaturalis infusa non adæquat in perfectione & in immaterialitate plura entia supernaturalia, præsertim lumen gloriæ, & visionem beatificam, ut de se patet: Ergo anima Christi per hanc scientiam non potuit comprehendere plura entia supernaturalia.

61. Respondeo, distinguendo Majorem, illamque concedendo de principio radicali illius intellectus per quam aliquod objectum comprehenditur, negando verò illam de principio proximo ejusdem intellectus: nam ad comprehensionem non est necessarium, quod principium proximum illius sit ejusdem perfectionis, ejusdemque immaterialitatis cum objecto comprehenso, sed fat est quod principium radicale intelligendi adæquet specificè immaterialitatem objecti, aliàs nullus Angelus comprehenderet seipsum, cum nullus Angelî intellectus ejus substantiam in perfectione adæquet. Quia ergo in Angelo inferiori comparato ad superiorem non solum intellectus, qui est principium proximum intellectus, sed etiam natura, quæ est principium radicale, est inferioris immaterialitatis specificæ ad substantiam Angelî superioris, con-

sequens sit quod illam non comprehendat, in nostro autem casu, licet scientia supernaturalis infusa, quæ est principium proximum intelligendi, non adæquet luminis gloriæ perfectionem, gratia tamen quæ est principium radicale luminis gloriæ & visionem beatificam superat, quia in ordine supernaturali natura, à qua lumen gloriæ ut proprietas dimabat, & natura quæcumque ordine suas excedit proprietates: unde cognitio scientiæ infusa animæ Christi, est luminis gloriæ & visionis beatificæ comprehensio. Ita egregiè & acurè Cipullus hic ar. 1. dist. 1. §. 2. ad 1. objectionem. Duplicitè tamen rationem assignat ad ostendendum non requiritur comprehensionem quod principium proximum illius sit ejusdem perfectionis, ejusdemque immaterialitatis cum objecto comprehenso, ut enim illam peti ex eo quod principium proximum intelligendi est instrumentum substantiæ intelligentis, instrumentum autem non petit cum effectu adæquari. Non placet, inquam, hæc ratio, quia falsum est quod principium proximum intelligendi instrumentum ad intellectum concurrat, ut communiter docent Thomiste in Tract. de visione beatifica. Vera ergo & legitima ratio est illa, quam tradit Illustrissimus Episcopus Oxoniensis in manuscriptis de scientia Christi: quia nimirum ex principio radicali, & ex potentia, ac virtute potentie conflatur adæquata causa intellectus, non ut ex causis partialibus, sed ut ex partibus causæ: non est autem necessarium quod effectus partem causæ non excedat, sed solum quod non superet adæquatam sui causam, ac proinde ut intellectio sit alicujus objecti comprehensio, non requiritur quod potentia, quæ est pars causæ, adæquet entitatem objecti, sed fat est, quod causa adæquata ratione principii radicalis, vel proximi, sit æqualis perfectionis cum illo.

Objicies terciò: Christi anima per scientiam inditam non comprehendit potentiam obedientialem tam activam, quam passivam, quæ est de facto in creaturis: Sed talis potentia, cum actum, seu formam ordinis supernaturalis respiciat, pertinet ad ordinem supernaturalem: Ergo anima Christi per scientiam inditam omnens supernaturalis ordinis non comprehendit. Major probatur: Ad comprehensionem potentie obedientialis, tam activæ, quam passivæ, requiritur cognitio omnium formarum, quas potest recipere, & omnium effectuum, ad quos instrumentaliter concurrere potest, subindeque termini adæquati divinæ omnipotentie: Sed anima Christi per scientiam supernaturalem inditam terminum adæquatam divinæ omnipotentie non comprehendit, aliàs divina omnipotentia esset ab ipsa comprehensibilis: Ergo anima Christi per scientiam inditam potentiam obedientialem quæ est in creaturis non comprehendit.

Respondeo negando Majorem, & ad illam probationem, nego pariter Majorem: sicut enim ut intellectus Angelî superioris comprehendit intellectum Angelî sibi inferioris, non est necessarium quod cognoscat omnes actus quos secundum se & absolute potest producere circa infinita objecta possibile specie diversâ, quia nimirum secundum se & absolute, præscindendo à speciebus, non est causa adæquata talis cognitionis, hæc similiter cum potentia obedientialis non sit, præscindendo à divina omnipotentia, causa adæquata omnium effectuum supernaturalium, ad

comprehensionem illius non est necesse cognoscere, sicut in particulari, omnes illos effectus.

ARTICULUS VI.

Virum anima Christi per scientiam infusam supernaturalem, cogitationes cordium occultas, & futura contingentia cognoverit?

44. **P**roter ar. 2. citati pro sententia quæ negat Christi animam per scientiam supernaturalem infusam cognovisse singularia & existentia, id enim potiori jure tenentur asserere de actibus liberis, & de futuris contingentibus. Lorca etiam hic disp. 70. nu. 12. ut probabiliorẽ sequitur sententiam, quæ cognitionem cogitationum cordium & futurorum contingentium denegat scientiæ infusæ animæ Christi. Sententia tamen affirmans Christum illa per talem scientiam extra verbum cognoscere, communis est apud Theologos, eamque tam domesticam, quam extranei cum S. Doctore hic art. 1. unanimi consensu docent. Unde sic

§. I.

Conclusio affirmativa statuitur.

Dico igitur: Anima Christi per scientiam infusam supernaturalem occultas cordium cogitationes, & futura contingentia cognovit.

Utraque pars hujus conclusionis colligitur expressè ex doctrina D. Thomæ hic art. 1. ubi docet Christum per scientiam infusam cognovisse omnia quæ per revelationem hominibus innotescunt: Sed homines per revelationem cogitationes cordium & futura contingentia cognoscunt, multa enim ex his sunt manifestata Prophetis: Ergo cognoscuntur ab anima Christi per scientiam supernaturalem infusam. Afferit etiam S. Doctor eodem art. Christum cognovisse per scientiam infusam omnia, præter Dei essentiam: Ergo sentit cogitationes cordium, & futura contingentia comprehendit sub objecto talis scientiæ, & per eam à Christo cognosci. Unde ut notat Cajetanus hic ar. 1. circa solutionem ad 3. S. Doctor hic retractat quæ docuerat qu. 20. de verit. art. 6. ubi asserit animam Christi in verbo tantum futura contingentia & cogitationes cordium cognovisse. Licet Bergomensis in tabula aurea dub. 12. 17. ipsum explicare conetur dicendo, ibi solum negare animæ Christi cognitionem speculativam prædictorum objectorum, non verò cognitionem prædictam. Vel loqui de Christo prout est singularis persona, non verò de illo, ut est caput Ecclesiæ, & supremus omnium judex.

66. **P**otest etiam conclusio ratione suaderi: Nam scientia indita ponitur in anima Christi propter ejus perfectionem, ut nimirum per eam reducatur omnis potentialitas illius, tam obedientialis, quam naturalis: Sed in anima Christi est potentia obedientialis ad cognoscendum per scientiam infusam cogitationes cordium & futura contingentia: Ergo de facto illa per talem scientiam cognovit. Major patet ex dictis art. 1. Minor probatur. Potentia obedientialis respicit id omne, quod non implicat contradictionem: Sed nulla potest assignari implicantiæ contradictionis in eo quod cogitationes cordium & futura contingentia supernaturaliter & per lumen à Deo infusum cognoscantur: Ergo est in a-

Tom. IV.

Anima Christi potentia obedientialis ad ea cognoscenda per scientiam inditam. Major est evidens, Minor probatur primò. Deus cogitationes cordium, & futura contingentia in seipsis cognoscit: Sed nulla est ratio, cur hæc perfectio divinæ cognitionis nequeat supernaturaliter creaturæ communicari: Ergo est possibilis creaturæ cognitio secretarum cogitationum hominis, & futurorum contingentium in seipsis.

67. **S**ecundò, Cogitationes cordis, & futura contingentia ex suppositione decreti liberi Dei de illorum existentia in tempore habent in se veritatem determinatam: Ergo possunt per speciem à Deo infusam representari, subindeque ab intellectu creato supernaturaliter cognosci. Unde multis Sanctis per divinam revelationem innotuerunt cogitationes cordium, & futura contingentia, juxta illud Apostoli 1. ad Corinth. 2. *Nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus his, qui diligunt illum, nobis autem revelavit Deus per Spiritum suum: Spiritus enim omnia scrutatur, etiam profunda Dei.* Quasi diceret, ea quæ speciebus è rebus acceptis cognoscere non valemus, qualia sunt dona gratiæ & gloriæ, nobis Deus revelavit per Spiritum suum: qui autem revelat majora, potest utiq; & minora hominibus revelare, quæ sensibus non subjiuntur, ut cogitationes liberas, & affectiones cordium, ac futura contingentia.

68. **A**ddo, quòd etsi nulli Sanctorum hæc notitia supernaturaliter data esset, debuit tamen Christo concedi, quia ipse est Rex universorum, & Dominus omnium, futurusq; est aliquando judex cordium: undè congruentissimum fuit, ut etiam quatenus viator ea clarè in seipsis, æquè ac cætera naturalia objecta contueretur, quæ in cordibusvolvuntur; ut re ipsa ab ipso factum, constat ex varijs Scripturæ testimonijs: dicitur enim Matth. 9. *Cum vidisset Jesus cogitationes eorum, dixit, ut quid cogitatis mala in cordibus vestris?* Et cap. 12. *Jesus autem sciens cogitationes eorum.* Item Joan. 2. 1. cum Christus interrogasset Petrum, his verbis: *Simon Joannis amas me?* Respondit Petrus, & dixit ei: *Domine tu omnia nosti, tu scis quia amo te.* Quæ verba Theodoretus serm. de charitate sic exponit: *Is autem ipsum citavit ad suum in eum amorem respiciendum, Domine enim inquit tu scis quia amo te. In animis enim hominum infides, & aperte scis motus cogitationis; nec te aliquid latet ex rebus humanis: nosti enim omnia & antiqua & extrema.*

69. **D**ecuit etiam ob unionem humanitatis ad Verbum, & supremum Christi in quæcunq; aliquando existentia dominium, ut futurorum quoq; notitia ei communicaretur. Unde Cyrilus lib. de S. Trinit. cap. 22. *Quoniam Dominus naturam ignorantem assumpsit, divinas tamen ei prerogativas & dotes impertivit; habebatque anima Domini omnem sapientiam divinam juxta & humanam, omnem notitiam eorum quæ fuerunt, quæ sunt, quæ erunt, non naturæ, non gratiæ, sed propter unionem personalem cum eo, qui solus est sapiens, & omnia etiam prius quàm oriuntur, ante secula novit.*

70. **A**ccedebat quoque titulus magisterij Christi tantum prout viatori comperens, ratione ejus debebatur ei futurorum notitia, ut hoc etiam modo tanquam divino suffragio doctrinam suam maniret, & certissimum divinitatis suæ argumentum præberet, nihil enim à deo divinitatis suffragium prodit, quàm divinatio, seu prænotio futurorum. Unde Tertullianus in A-

Gggg 2 polgo.